

ANMELDELSER

GÜLCIN WILHELM: Generation Koffer. Die zurückgelassenen Kinder. Berlin: Orlanda Frauenverlag 2011. 174 sider. ISBN 978-3-936937-83-1. Pris: 18 euro.

De kaldes „generation kuffert“, „kuffertbørn“ og „pendlerbørn“. Det drejer sig om de tusindvis af børn, der blev efterladt i Tyrkiet hos familien, typisk bedste-forældre, mens deres forældre arbejdede i Vesttyskland. I 2011 var det ikke blot 50-året for oprettelsen af Berlinmuren, men også for den såkaldte hverveaftale mellem Tyrkiet og det daværende Vesttyskland (fra midten af 1950'erne var der indgået tilsvarende aftaler med Italien, Spanien og Grækenland). Aftalen betød, at „gæstarbejdere“ kom til Vesttyskland i et stort antal. Det var typisk enlige mænd, der drog af sted fra Tyrkiet til det for de fleste ukendte land, men også et større antal kvinder kom for at arbejde og tjene penge til (stor)familien. De fleste forestillede sig at arbejde i Vesttyskland i en kortere periode, måske et par år, hvilket aftalesystemet da også lagde op til. Men sådan blev det ikke. Mange kontrakter blev nemlig forlænget, det vil sige indtil begyndelsen af 1970'erne, hvor der ligesom i Danmark blev indført indvandringsstop. For de arbejdere, der allerede var i Vesttyskland, blev der i den forbindelse imidlertid mulighed for at få ægtefælle og børn til Vesttyskland, hvilket rigtig mange benyttede sig af. Denne udvikling har ført til, at der nu er knap 3 millioner i Tyskland med tyrkiske og tyrkisk-kurdiske rødder, hvoraf ca. 200.000 bor i Berlin.

De for børnene smertefulde erfaringer med først at blive adskilt fra deres forældre og siden blive revet væk fra de mennesker, som de havde knyttet sig til under forældrenes fravær, når forældrene senere besluttede sig for at hente dem til Vesttyskland, er der ikke blevet skrevet særlig meget om. Denne del af den tyrkisk-tyske migrationshistorie udgør ifølge bogens forfatter, journalisten Gülcin Wilhelm, et tabuemne både i de tyrkiske familier, som nu har været i Tyskland i 50 år, og i forskning og debat om tyrkisk indvandring til Tyskland.

Bogens overordnede fokus er de nu voksne børns retrospektive perspektiv, da deres erfaringer og følelser ikke er blevet beskrevet før. De første 80 sider udgør en bredere introducerende del, der beskriver (vest)tysk indvandringspolitik, den tyrkiske migrationshistorie, forældres bevæggrunde til at drage af sted til et for dem ukendt land, forhold mellem søskende og forskellige professionelles, primært psykologers og psykiateres vurdering af den traumatisering, som adskillelsen mellem forældre og børn har betydet for børnene, for deres voksenliv og for

relationen mellem forældre og børn over tid. Den anden del af bogen består af otte fortællinger fra „generation kuffert“, som nu er mellem 35 og 50 år, i form af „portrætter“ af fire kvinder og fire mænd. De personlige beretninger gør et stort indtryk. Der er hjerteskrærende fortællinger om at blive ladet tilbage i Tyrkiet uden nogen forklaring på, hvorfor de ikke kom med, eller hvorvidt forælderen/forældrene kom tilbage. I nogle familier boede et eller flere børn i Tyrkiet, mens andre blev født og voksede op i Vesttyskland, hvilket affødte jalousi mellem søskende. Spørgsmål som „hvorfor vil mine forældre hellere have min bror hos sig end mig?“ plagede de efterladte børn, som erfarede, at de kun kunne stole på sig selv. En del af dem pendlede mellem de to lande, og nogle blev siden boende i (Vest)Tyskland. De otte beretninger vidner om mange ufortalte erfaringer og uforløste følelser, der ligger som en tung byrde og en næsten uoverstigelig barriere mellem generationerne. De fleste fortæller om en udbredt følelse af loyalitet over for deres forældre, samtidig med at de føler sig svigtet af dem. Skønt langt fra alle familier var velfungerende (nogle var fx præget af mandens vold mod hustru og børn), efterlyser mange af fortællerne et tættere forhold til forældrene både før og nu. Andre forsøger at holde afstand til forældrene og lægger afstand til familien. Nogle har haft alvorlige misbrugsproblemer, men er kommet på ret køl, mens andre giver udtryk for, at de har haft mulighed for blandt andet uddannelse og en livsform, som de ikke ville have haft, hvis de var blevet i Tyrkiet.

Bogen indeholder således en hidtil for udenforstående ukendt og fortiet dimension af den tyrkiske migranthistorie, som er vigtig at få belyst, da den, som forfatteren påpeger, er betydningsfuld for både de tyrkiske transnationale familier og for den etnisk tyske majoritetsbefolkning. At få indblik i disse smertelige erfaringer, som stadig præger mange tyrkisk-tyske familier, giver en bedre forståelse af den tyrkisk-tyske migrationshistorie og dens betydning for det fælles samliv i dagens multikulturelle Tyskland. Man kunne ønske sig en lignende bog i en dansk kontekst.

*Yvonne Mørck
Lektor på Institut for Samfund og Globalisering
Roskilde Universitet*